

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research
Cilt: 13 Sayı: 71 Haziran 2020 & Volume: 13 Issue: 71 June 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ EVALUATION OF THE COMMUNICATION SKILLS OF THE MIDWIFERY STUDENTS

Bircan ÖZCAN*
Remziye GÜLTEPE**
Ayten GEZGİNCİ***

Özet

Bu araştırma, ebelik bölümü öğrencilerinin iletişim becerileri düzeylerini ve ilişkili değişkenleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek çalışmaya katılmayı kabul eden 350 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır. Verilerin toplanmasında, 23 sorudan oluşan Bilgi Formu ve İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) kullanılmıştır. Veriler SPSS 16.00 paket programı ile değerlendirilmiş ve istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Araştırma bulgularına göre; iletişim becerileri ölçeği puan ortalaması $100,87 \pm 8,93$ olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,1'i iletişim becerilerinin yeterli düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %81,1'i hasta ile kurulan etkili iletişimin tedaviyi olumlu şekilde etkileyeceğini düşünmektedir. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile iletişim becerileri ölçeği puan ortalamaları ilişkisi değerlendirildiğinde; anne ve baba eğitim düzeyi yüksek lisans ve üzeri olanlar ile bölüme isteyerek gelen öğrencilerin iletişim becerileri ölçeği puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Kişilerarası iletişim becerileri, özellikle sağlık hizmetlerinin sunumunda yadsınamaz bir öneme sahiptir. Sağlık hizmetlerinin etkili bir şekilde verilebilmesi; hizmet sunan sağlık profesyonellerinin iletişim alanında geliştirdiği iletişim becerileriyle orantılıdır. Araştırma sonucunda ebelik bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmış olup, ancak iletişim becerilerinin daha da geliştirilebilmesi için Sağlık Bilimleri Fakültelerinin ebelik bölümlerinde iletişim becerileri ile ilgili derslere daha fazla yer verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, İletişim Becerileri Düzeyi, Ebelik, Öğrenci.

Abstract

This research was conducted as a descriptive in order to determine the communication skill levels of midwifery students and related variables. The universe of the study was composed of students studying in the midwifery department of the Faculty of Health Sciences of Çanakkale Onsekiz Mart University. In the study, 350 students who accepted to participate in the study by not choosing a sample were included in the study. Information Form and Communication Skills Scale consisting of 23 questions were used to collect the data. The data were evaluated with SPSS 16.00 package program and subjected to statistical analysis. According to the research findings; communication skills scale average score was found to be 100.87 ± 8.93 . 53.1% of the students participating in the research stated that their communication skills were sufficient. 81.1% of the students participating in the research think that effective communication with the patient will positively affect the treatment. When the relationship between students' sociodemographic characteristics and communication skills scale mean scores are evaluated; the communication skills scale score average of the students whose mother education level is associate-bachelor's degree, father education level and above and those who come to the department willingly are higher. ($p < 0.05$). Interpersonal communication skills have an undeniable importance especially in the delivery of health services. Providing health services effectively is proportional to the communication skills developed by the healthcare professionals providing services in the field of communication. As a result of the research, it has been determined that the communication skills of midwifery students are at a high level, but it is thought that it will be beneficial to include more courses on communication skills in the midwifery departments of the Faculty of Health Sciences to further develop communication skills.

Keywords: Communication, Level of Communication Skills, Midwifery, Student.

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Lisans Öğrencisi.

** Arş. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi.

*** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Lisans Öğrencisi.

1. GİRİŞ

İletişim kavramı birçok farklı şekilde tanımlanmıştır. Eğitim terimleri sözlüğünde iletişim; bir düşüncenin, bir duygunun yüz anlatımı, el, kol ve baş hareketleri, konuşma yolu ile veya yazı, telefon, radyo, televizyon gibi iletişim araç ve gereçlerinden faydalanarak, bir kimseden başka bir kimseye iletimi olarak tanımlanmaktadır (Oğuzkan, 2003). Webster, iletişimi hem bir süreç hem de bir davranış olarak tanımlarken, (Özcan, 2006,43-45); Andersen, "bizim başkaları, başkalarının da bizi anlamalarına fayda sağlayan bir süreç", olarak tanımlamaktadır (Ergin, 2020).

İletişim becerisi; kişilerarası duygu ve düşünce alışverişinde mesajların doğru olarak algılanması şeklinde ifade edilmektedir. (Cam, Pektaş ve Bilge, 2007, 7-15; Korkut, 2005, 143-149). İletişimin daha verimli olmasına sebep olan beceriler, etkili dinleme ve tepki verme şeklinde özetlenebilir. İletişim becerisi, bireyin, karşı karşıya kaldığı olayla alakalı, olası bakış açılarını ve açıklamaları araştırması, soruşturması ve bütünleştirmesidir. Bireyin yaşamının her alanında başarılı olması onun iletişim becerilerini ne düzeyde etkili kullandığı ile yakın ilişkilidir (Bingöl ve Demir, 2011, 59-152; Babadağlı, Erim ve Erdoğan, 2006; Kumcağız, Yılmaz,Çelik Balcı ve Avcı Aydın, 2011, 49-56).

Dolayısıyla, kişilerarası etkileşimin temelini oluşturan iletişimin her bireyin yaşamında önemli bir yeri vardır. İş sahiplerinin başarıları da onların iletişim becerilerine bağlıdır (Uyer, 2000, 88-94; Yılmaz, Hacıhasanoğlu ve Çiçek, 2006, 92-97).

Etkili iletişim becerileri hem insan ilişkilerini hem de meslek alanındaki ilişkileri daha kolay hale getirmektedir. Özellikle insanlarla daha fazla bir arada bulunması gerekli olan meslek gruplarında çalışanların iletişim becerilerinin gelişmiş olması gerekmektedir (Korkut, 2005, 143-149). Bu nedenle sağlık çalışanları arasında etkili iletişim önemlidir (Nadzam,2009,184-188). Etkili iletişim becerisine sahip olan sağlık personeli, sorunlara daha sağlıklı bir şekilde çözümler üretebilmekte ve insanlarla olumlu ilişkiler geliştirebilmektedir (McNeill ve ark., 2008, 269-271; Karagöz,2004,30-36). Aksi takdirde iletişim eksikliği, hastanın etkin bir tedavi almasını engeller böylelikle hasta psikolojik anlamda da olumsuz etkilenmiş olur.

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin yüksek düzeyde iletişim becerilerinin olması gerekmektedir (Mobaraki ve Karimi,2007,61-68). Yüksek duygusal zekâyâ sahip ebe/hemşirelerin eğitilmesinde eğitim süreci çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu bakımdan bakıldığında insan ilişkilerinin çok önemli olduğu ebelik/hemşirelik mesleğini seçen öğrencilerin henüz mesleğe başlamadan önce eğitimleri devam ederken hemşirelik eğitim programlarının iletişim becerilerini geliştirecek biçimde düzenlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Böylelikle duygularını bilen, kendini motive edebilen, ilişkilerini kontrol edebilen bu yolla sorunlarıyla etkili bir şekilde baş edebilen, çevresi ile anlamlı ilişkiler kurabilen, kendisini gerçekleştirebilen ebe/ hemşirelerin hem kendi ruh sağlıklarını koruyabilecekleri hem de hastalara bakım sağlarken bu becerileri kullanarak ve öğreterek toplumun ruh sağlığını korumaya yardımcı olabilecekleri düşünülmektedir (Kuzu, 2008).

2. AMAÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma Ebelik Bölümü öğrencilerinin, mesleki başarılarında önemli bir yeri olan iletişim beceri düzeylerini ve yeterliliklerini incelemek/ölçmek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın evrenini, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek çalışmaya katılmayı kabul eden 350 öğrenci çalışma kapsamına alınmıştır. 25-29 Kasım 2019 tarihlerinde çalışmaya katılan öğrencilerden sözel izin alınmış, verilerin toplanmasında, İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) ve 23 sorudan oluşan Bilgi Formu kullanılmıştır.

Bilgi Formu:

Öğrencilerin kişisel özelliklerini (yaş, gelir düzeyi, aile yapıları, anne ve babanın eğitim durumları, uzun süre yaşanan yer,) ve okul yaşamlarını (bölüm, sınıf, bölüme isteyerek gelip gelmeme durumları, iletişimle ilgili eğitim alma) sorgulamaktadır.

İletişim Becerileri Ölçeği:

Öğrencilerin iletişim becerilerini ölçmek için Korkut (1996) tarafından geliştirilen iletişim becerileri ölçeği 25 sorudan oluşmakta ve 5'li likert tiptedir. Ölçekten alınabilecek puan 25 ile 125 arasındadır. Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin 25 maddesi için dört faktörlü olarak tanımlanan modele ait

uygunluk istatistiklerinin uyum indekslerine göre kabul edilebilir aralıkta olduğunu göstermektedir: [χ^2 (268) = 377,73, $p < .001$; χ^2/df oranı = 1.40; CFI = .91, IFI= 0.91, TLI = .90, RMSEA = .046, SRMR = .068]. Ölçeğin toplam puanının iç tutarlılık katsayısı 0,88 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam puan korelasyon katsayısı 0,81 olarak bulunmuştur.

Araştırmadaki ölçme araçlarından elde edilen verilerin analizleri için SPSS 16.00 istatistik paket programı kullanılmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen parametrelere Kolmogorov-Smirnov testi uygulanarak parametrik değerler gösterip göstermediği test edilmiştir. Non-Parametrik değer gösterenler için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri uygulanmıştır.

3.BULGULAR

Araştırmaya katılan ebeklik bölümü öğrencilerin yaş ortalamasının 21,50 \pm 1,81 olduğu saptandı. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Yaş	Ort.	SS
	21.50	1,81
Sınıf	n	%
Birinci	60	17,1
İkinci	110	31,4
Üçüncü	90	25,7
Dördüncü	90	25,7
Yaşanılan Yer		
Köy	48	13,7
Kasaba	15	4,3
İlçe	129	36,9
İl	158	45,1
Gelir Durumu		
Düşük	72	20,6
Orta	258	73,7
Yüksek	20	5,7
Bölüme İsteyerek Gelme Durumu		
Evet	286	81,7
Hayır	64	18,3
Anne Eğitim Düzeyi		
İlkokul-Ortaokul	282	80,6
Lise	44	12,6
Önlisans-Lisans	20	5,7
Lisansüstü	4	1,1
Baba Eğitim Düzeyi		
İlkokul-Ortaokul	204	58,3
Lise	96	27,4
Önlisans-Lisans	44	12,6
Lisansüstü	6	1,7
Toplam	350	100

Araştırmaya katılan ebeklik öğrencilerinin sınıf dağılımları birbirine yakın yüzdelerden oluşmaktadır. Katılımcıların %45,1’i yaşamını il merkezinde geçirmiştir. Ailenizin aylık gelir durumunu nasıl değerlendirirsiniz sorusuna öğrencilerin %20,6’sı düşük gelir durumu, %73,7’si orta gelir durumu, %5,7’i ise yüksek gelir durumu olduğu cevabını vermiştir. Bunun yanı sıra bölümünüze kendi isteğinizle mi geldiniz sorusuna katılımcıların büyük çoğunluğu (%81,7) evet yanıtını vermiştir.

Anne eğitim düzeylerine bakıldığında, annesi ilkokul-ortaokul mezunu olan 282 kişi (%80,6), lise mezunu olan 44 kişi (%12,6), ön lisans-lisans mezunu olan 20 kişi(%5,7) ve lisansüstü mezunu olan 4 kişi (%1,1) olduğu belirlenmiştir. Baba eğitim durumlarına bakıldığında, babası ilkokul-ortaokul mezunu olan 204 kişi (%58,3), lise mezunu olan 96 kişi (%27,4), ön lisans-lisans mezunu olan 44 kişi (%12,6), lisansüstü mezunu olan 6 kişi (%1,7) olduğu belirlenmiştir.

Ebeklik öğrencilerine uygulanan iletişim becerilerine ölçmeye yönelik ölçekten ortaya çıkan madde puanlarının ortalaması ebeklik öğrencilerinin iletişim beceri düzeyini göstermektedir. Öğrencilerin iletişim düzeyini belirlemek için beşli likert tipi 25 maddelik Korkut (1996) tarafından geliştirilen "İletişim Becerileri Ölçeği" (İBÖ) kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; iletişim becerileri ölçeği puan ortalaması 100,87 \pm 8,93 olarak bulunmuştur.

3.1. Ebelik Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Sınıf Düzeyine İlişkin Bulguları

Ebelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır.

Tablo 2'ye göre, ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri ile sınıf arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. ($p > 0.05$). Ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri puanlarının ortalamaları incelendiğinde Birinci sınıf ebelik öğrencilerinin ($X_{ort} = 102,53 \pm 8,74$); ikinci sınıf ($X_{ort} = 99,83 \pm 10,63$), üçüncü sınıf ($X_{ort} = 100,04 \pm 9,73$) ve dördüncü sınıflara ($X_{ort} = 101,84 \pm 4,91$) göre az da olsa daha yüksek düzeyde iletişim becerisine sahip olduğu ifade edilebilir.

Tablo 2: Ebelik öğrencilerinin İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarının Sınıf Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	X _{ort} ±SS	X ²	df	P
Birinci	60	102,53±8,74			
İkinci	110	99,83±10,63	4,733	3	,092
Üçüncü	90	100,04±9,73			
Dördüncü	90	101,84±4,91			

$p > .05$

3.2 Ebelik öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Yaşadıkları Yere İlişkin Bulguları

Ebelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin yaşadıkları yere göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır.

Tablo 3'e göre, ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri ile yaşadıkları yer arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 3: Ebelik öğrencilerinin İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarının Yaşadıkları Yere İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Yaşanılan Yer	N	X _{ort} ±SS	X ²	df	P
Köy	48	100,21±8,54			
Kasaba	15	99,60±9,54	1,047	3	,790
İlçe	129	101,22±8,28			
İl	158	100,89±9,54			

$p > .05$

3.3. Ebelik Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Anne-Baba Eğitim Durumuna İlişkin Bulguları

Ebelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin anne-baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır.

Tablo 4 ve 5'e göre, ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri ölçeği puanları ile anne -baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Tablo 4: Ebelik öğrencilerinin İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Anne Eğitim Durumu	N	X _{ort} ±SS	X ²	df	P
İlkokul	282	100,16±8,83			
Lise	44	102,39±8,73	10,236	3	,017
Önlisans-Lisans	20	106,20±7,95			
Lisansüstü	4	107,50±12,06			

$p < .05$

Tablo 5: Ebelik öğrencilerinin İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Baba Eğitim Durumu	N	X _{ort} ±SS	X ²	df	P
İlkokul	204	99,68±8,92			
Lise	96	102,86±8,72	8,627	3	,035
Önlisans-Lisans	44	101,30±8,59			
Lisansüstü	6	106,00±9,59			

$p < .05$

3.4. Ebelik Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Bölüme Kendi İstekleri ile Gelip Gelmeme Durumuna İlişkin Bulguları

Ebelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin bölüme kendi istekleri ile gelip gelmeme durumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek amacıyla Mann -Whitney U Testi kullanılmıştır.

Tablo 6'ya göre, ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri ölçeği puanları ile bölüme kendi istekleri ile gelip gelmeme durumu değişkenini arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p < .05$).

Tablo 6: Ebelik öğrencilerinin İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarının Bölüme Kendi İstekleri ile Gelip Gelmeme Durumuna İlişkin Mann -Whitney U Testi Sonuçları

Bölüme İsteyerek Gelme Durumu	N	Xort±SS	Z	U	P
Evet	286	101,64±8,30	-2,529	7303,500	,011
Hayır	64	97,45±11,00			

$p < .05$

3.5. Ebelik Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Aylık Gelir Durumlarına İlişkin Bulguları

Ebelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin aylık gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla Kruskal Wallis H-Testi kullanılmıştır.

Tablo 7'ye göre, ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri ile aylık gelir durumu değişkeni arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 7: Ebelik öğrencilerinin İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarının Aylık Gelir Durumuna İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Aylık Gelir Durumu	N	Xort±SS	X ²	df	P
Düşük	72	99,32±9,63			
Orta	258	101,21±8,84	1,933	2	,380
Yüksek	20	101,50±7,02			

$p > .05$

Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,1'i (n:186) iletişim becerilerinin yeterli düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %55,7'si (n:195) iletişim becerileri ile ilgili eğitim alınması gerektiğini düşünmektedir. Etkili iletişim kurmak sağlık çalışanlarına yapılan şiddeti azaltır mı sorusuna %62'si (n:217) evet yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %81,1'i hasta ile kurulan etkili iletişimin tedaviyi olumlu şekilde etkileyeceğini düşünmektedir.

Sağlık çalışanlarının mesleğe ilgi duymaması iletişim becerilerini olumsuz etkiler mi sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin %73,7'si (n:258) evet yanıtını vermiş, sağlık çalışanlarının etkili iletişim kurmaması, mesleğe karşı ilgisiz olduğunu gösterir mi sorusuna ise %50,6'sı (n:177) kısmen ilgisiz olduğunu gösterir yanıtını vermiştir.

4.TARTIŞMA

Araştırmaya katılan ebelik öğrencilerinin İBÖ puan ortalaması yüksek düzeyde (100,87± 8,93) bulunmuştur. Bu durum, öğrencilerin iletişim becerilerinin iyi bir düzeyde olduğunu göstermektedir. Çalışmamıza benzer olarak Bingöl ve Demir (2011) in yaptığı çalışmada da ebelik öğrencilerinin İBÖ puanları yüksek olarak (101.69) bulunmuştur.

Araştırmamızda üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyleri, anne-baba meslek, yaşanılan yer, aylık gelir durumlarının iletişim beceri düzeylerinde herhangi bir etki yaratmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmada ebelik öğrencilerinin anne-baba eğitim durumlarına göre iletişim beceri düzeylerinin anlamlı olarak farklılaştığı ortaya konulmuştur. Anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde anne eğitim durumu lisansüstü olanların (Xort:107,5), baba eğitim düzeyine göre incelendiğinde de baba eğitim durumu lisansüstü olanların (Xort:106,0) olanların lehine anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Erigüç ve Eriş (2013) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerini inceledikleri çalışmada, anne-baba eğitim durumunun öğrencilerin iletişim becerileri üzerinde farklılık yarattığı sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde İlaslan ve Saygıdeğer (2004) annenin eğitim durumu ve mesleği ile iletişim becerisi düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunduğunu bildirmektedir. Bu çalışmalar öğrencilerin anne-babalarının eğitim seviyelerinin öğrencilerin iletişim becerileri üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu

göstermektedir. Farklı olarak Aşçı, Hazar ve Yılmaz (2015) ın araştırmalarında da anne-baba eğitim durumu ile İBÖ arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 2’de öğrencilerin sınıf düzeylerine göre İBÖ puan ortalamalarına bakıldığında, sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Araştırmamızı destekler nitelikte Yılmaz (2007) ve Aşçı vd (2015) tarafından yapılan araştırmada da öğrencilerin sınıf düzeylerine göre İBÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat İBÖ puanlarının dördüncü sınıflar üzerine anlamlı bir farklılık olduğunu gösteren çalışmalarda mevcuttur. Bunun sebebinin öğrencilerin dördüncü sınıf olana kadar ki eğitim almış oldukları programda ki iletişim becerilerini geliştiren dersler, iletişim becerilerini kuvvetlendirecek uygulamalar vs olarak öngörülebilir. Buna örnek olarak hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencileri (19-22 yaş) ile yapılan bir çalışmada (Tutuk ve ark., 2002, 36-41) iletişim becerileri puan ortalaması 69.75 olarak bulunmuştur. Bu durum öğrencilerin mesleki eğitim hayatlarının başında iletişim becerileri yönünden az gelişmiş olduklarını düşündürmektedir.

Tablo 3’te öğrencilerin yaşadıkları yere göre İBÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Çalışmamıza benzer şekilde Bingöl ve Demir’in (Bingöl, 2011, 59-152) Amasya Sağlık Bilimleri Yüksekokulu öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin yaşadıkları yer ve İBÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yılmaz ve arkadaşları (2009) tarafından yapılan araştırmada da okul öncesi öğretmen adaylarının yaşadıkları yerler ile İBÖ puan düzeyleri bakımından anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır. Saygıdeğer (2004) in çalışmasında ise sosyoekonomik düzey ile iletişim becerisi düzeyi arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır.

Tablo 7’de ailelerin aylık gelir durumu ile iletişim becerileri ölçeği puanları arasındaki analiz sonuçları yer almaktadır. Puanlara bakıldığında, yüksek gelire sahip olan öğrencilerin en yüksek ortalamaya (X ort:101,50) sahip olduğu görülmektedir. Yine bu sonuçlara göre, öğrencilerin iletişim beceri düzeyleri ile ailelerin aylık geliri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Benzer olarak Bingöl ve Demir (2011) in çalışmasında Amasya Sağlık Yüksekokulundaki öğrencilerin İBÖ puanları ile aylık gelir durumu arasında anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Köker ve arkadaşlarının (2005) çalışmasında da sosyoekonomik düzeyin iletişim becerisi düzeyini etkilemediği ifade edilmiştir. Gelir düzeyi yüksek olan ve büyük bir yerleşim yerinde yaşayan bireylerin, artmış rol ve sorumluluklar, gelişmiş özgüven ve alım gücünden kaynaklı iletişim becerilerinin diğerlerine göre daha iyi olabileceği öngörülmektedir (Bingöl ve Demir,2011,59-152). Çalışmamız öğrencilerin aylık gelir durumuna göre bu öngörüü destekler niteliktedir.

Araştırmadaki bir diğer anlamlı sonuç, ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri ölçeği puanları ile bölüme kendi istekleri ile gelip gelmeme durumu değişkenini arasındadır. Ebelik bölümü öğrencilerinin bölüme kendi istekleri ile gelip gelmeme durumu incelendiğinde bölüme isteyerek gelen öğrencilerin iletişim becerileri ölçeği (Xort:101,64) daha yüksek bulunmuştur. Beraberinde sağlık çalışanlarının mesleğe ilgi duymaması iletişim becerilerini olumsuz etkiler mi sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin %73,7’si (n:258) evet yanıtını vermiştir. Bu durum bize kişinin iletişim becerisinin istediği bölümde eğitim görmesi ve mesleğe ilgi duyma durumları ile doğru orantılı olarak arttığını gösteriyor.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplumların ve bireylerin gelişiminde etkili iletişim becerileri önemli bir yer tutmaktadır. Kişiler arası ilişkilerin daha fazla olduğu meslek gruplarında (sağlık, turizm, eğitim vb.) çalışanların iletişim becerilerinin yüksek olması istenilen bir durumdur. İletişim becerilerinin yüksek olmasıyla birlikte hayatın daha kolaylaştığı ve böylelikle insan ilişkilerinde saygıya ve güvene dayanan bir anlayışın oluştuğu görülmektedir. Sağlık bakım hizmetlerinin kalitesini etkileyen en önemli husus, bakım verilen kişi ile sağlık hizmetlerini sunan sağlık profesyonelleri arasındaki iletişim durumudur. Sağlık hizmetlerinin etkili bir şekilde verilebilmesi; hizmet sunan sağlık profesyonellerinin iletişim alanında geliştirdikleri iletişim becerileriyle doğru orantılıdır. Sağlık profesyonellerinin olumlu iletişim kurmalarının sağlık bakım hizmetlerinin sunumundaki kaliteyi ve verimliliği arttıracığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda Ebelik Bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır ancak yine de iletişim becerilerinin daha da geliştirilebilmesi için Sağlık Bilimleri Fakültelerinin Ebelik Bölümlerinde iletişim becerileri ile ilgili derslere daha fazla yer verilmesinin, sağlık sektöründe nitelikli ara elaman olarak istihdam edilecek olan öğrencilerin iletişim becerilerinin yüksek ve etkili olabilmesi için faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Akif, Ergin (2000). *Eğitimde iletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aşçı, Özlem; Hazar Güleser; Yılmaz, Meliha (2015) . Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve İlişkili Değişkenler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 3.
- Ayşe, Özcan (2006). *Hemşire hasta ilişkisi ve iletişim*. İzmir: Saray Tıp Kitapevleri.
- Babadaglı, Belgin; Erim, Seçil; Erdoğan, Sarper (2006). Hekimlerin ve Hemşirelerin Hastayla İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 1: 52-69.
- Bilgin, Mehmet (2000). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ile Değerleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2: 18-25.
- Bingöl, Gülay ve Demir, Ayşen (2011). Amasya Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri. *Göztepe Tıp Dergisi*, 26: 152-59.
- Cam, Olcay; Pektaş, İlknur; Bilge, Ayşegül (2007). Ebe/Hemşirelere Verilen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Eğitiminin Ruhsal Hastalıklara Yaklaşımlarına, İletişim Becerilerine ve İş Doyumlarına Etkilerinin Araştırılması. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10: 7-15.
- Carver, S. Charles (1993). Scheier MF. On The Power Of Positive Thinking: The Benefits Of Being Optimistic. *American Psychological Society*, 1(2):26-38.
- Erigüç, Gülsün ve Eriş, Hüseyin (2013). Sağlık Hizmetlerinde Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinden İletişim Becerileri: Harran Üniversitesi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 46(12), 232-254.
- Ferhan, A. Oğuzkan (2003). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- İlaslan, Özlem (2001). *Orta Öğretim Öğrencilerinin Bazı Özlük Niteliklerinin ve Baskın Ben Durumlarının İletişim Becerileriyle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Konya.
- Karagöz, Süreyya (2004). Hemşirelerin Politik Gücü. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul Dergisi*, 8 (1): 30-6.
- Korkut, Fidan (2005). Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Dergisi*, 28: 143-149.
- Köker, Süreyya; Evrengöl, Alev; Canat, Saynur (2005). Ergenlerin Ana Babaları ile İletişimlerini Algılama Düzeyleri. *Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Dergisi*, 1:75-78.
- Kumcağız, Hatice; Yılmaz, Müge; Çelik B. Seher; A. Aydın, İlknur (2011). Hemşirelerin İletişim Becerileri: Samsun İli Örneği. *Dicle Tıp Dergisi*, 38: 49-56.
- Kuzu, Ayşe (2008). *Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zekâ ve İletişim Becerilerin Eşdeğer Öğrenim Gören Öğrencilerle Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Düzce Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
- McNeill Cheryl; Shattell, Mona; Bartlett, Robin (2008). Relationship Skills Building With Older Adults. *Journal Nurs Education*, 47 (6): 269-71.
- Mobaraki, Akbar ve Karimi, Babak (2007). Hemşirelik Öğrencilerinin Hastalara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi Çalışması. *Dena J.*, 1 (3): 61-8.
- Nadzam, Dobarah (2009). Nurses' role in Communication and Patient Safety. *Journal Nurs Care Quality*, 24 (3): 184-8.
- Pehlivan B. Kevser (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma. *İlköğretim-online*, 4: 17-23.
- Tutuk Aytül; Al, Derya; Doğan, Selma (2002). Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerisi ve Empati Düzeylerinin Belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6: 36-41.
- Uyer, Gülten (2000). Hemşire- Hasta İletişimi ve İletişimin Hasta Yönünden Önemi. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği*, 8: 88-94.
- Saygıdeğer, Aysun (2004). *Benlik Saygısı Düzeyleri Farklı Genel Lise Öğrencilerinin Bazı Kişisel Özelliklerine Göre İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yılmaz, Burcu (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası İletişim Becerileri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Yılmaz, Müge; Üstün, Ahmet; Odacı, Hatice (2009). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1).
- Yılmaz, Serpil; Hacıhasanoğlu Rabia; Çiçek, Zeynep (2006). Hemşirelerin Genel Ruhsal Durumlarının İncelenmesi. *Sted*, 15: 92-97.